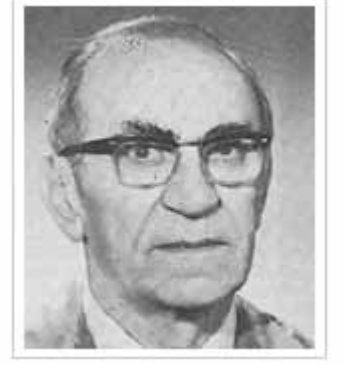

Pertev Naili Boratav (1907-1998)

Türk halkbilimcisi, halk edebiyatı ve folklor araştırmacısı Pertev Naili Boratav 1907 yılında Gümölcine'nin Darıca ilçesinde dünyaya gelmiş, çocukluğunu ise babasının memuriyet görevini yaptığı Arapsun, Develi ve Mudurnu kasabalarında geçirmiştir. Orta öğretimini Gelenbevi ve İstanbul Erkek Lisesinde tamamlayan Pertev Naili Boratav lise yıllarında Hasan Ali Yücel'den edebiyat dersleri almıştır. Yükseköğrenimini ise İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamlayan Pertev Naili Boratav Türk ve dünya folklor çalışmalarında önemli bir yere sahip olan, Orhan Şaik Gökyay ve Nihal Atsız gibi önemli aydınları yetiştiren Hilmi Ziya Ülken 'den dersler almıştır.

Pertev Nail Boratav üniversite yıllarında hocalarının yönlendirmesiyle babasının kaymakamlık yaptığı Mudurnu ilçesinde halk edebiyatı derlemelerine başlamış ve halkbilimine ait ilk çalışmalarını bu süreçte meydana getirmiştir. Pertev Naili Boratav'ın halkbilimine ilgisi ise babasının memuriyeti nedeniyle Anadolu'da farklı yerlerde yaşama fırsatı elde etmesinden kaynaklanmaktadır. Bu noktada Boratav'ın "Anadolu'daki yaşam çok renkliydi, benim ilgimi daha küçükken çekmişti" ifadeleri onun halkbilimine olan ilgisini Anadolu'daki yaşamın renkliliğini fark etmesiyle başladığını göstermektedir.

Pertev Naili Boratav üniversite eğitimini tamamladıktan sonra edebiyat bilimine yenilikler getiren ve Türkoloji deyince ilk akla gelen isim olan Prof. Dr. Fuat Köprülü'nün üniversitede asistanlığını yapmıştır. Ardından Yüksek Muallim Mektebini bitirmiş ve zorunlu hizmet gereği 1932'de Konya Lisesine öğretmen olarak atanmıştır. Konya'da görev yaptığı sırada ise eşi Hayrinüsa Hanım ile tanışarak evlenen Pertev Naili Boratav, aynı zamanda askerlik görevini de Konya'da tamamlamıştır. Konya'da dört yıl görev yaptıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığının 1936 yılında açtığı sınavı kazanarak Almanya'da Ön Asya Dilleri bölümünde burslu olarak öğrenim görme fırsatını elde etmiştir. Bu süreçte Almanya'da burslu olarak okuyan Türk öğrenciler arasında Nazizm'e karşı sempati oldukça yüksek olmasına rağmen Pertev Naili Boratav, faşizmi eleştiren tavırlarıyla dikkat çekmiştir. Ancak Pertev Naili Boratav'ın faşizmi eleştiren görüşleri onun talebe müfettişliğine "komünizm propagandası" yaptığı gerekçesiyle şikâyet edilmesine neden olmuş ve bu yüzden bursu kesilerek Türkiye'ye geri çağırılmıştır. Bir yıl Almanya'da kaldıktan sonra Türkiye'ye gelen Pertev Naili Boratav, Yüksek Öğretim Umum Müdürü Cevat Dursunoğlu'nun teşvikiyle Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesine başvurup yeniden folklor çalışmalarına yönelmiş ve doçentlik koşullarını sağlayarak doçent olarak görevine başlamıştır.

Pertev Naili Boratav akademik hayata başlamasıyla birlikte öğrencileri ile Anadolu'yu karış karış dolaşarak halkın gelenek-görenekleriyle ilgili bilgi ve belgeleri toplamaya, masalları, şiirleri ve halk hikayelerini derlemeye başlamıştır. Bu derlemeler hala köy odalarının halkın eğlence merkezi olduğu, henüz televizyonların evlere girmediği, masalların anlatıldığı, âşıkaların köy meydanlarında birbiri ile yarıştığı, kısacası sözlü geleneğin hala devam ettiği süreçte bir araya getirilmiştir. Türk sözlü halk kültürünün en önemli yazılı kaynaklarından birini oluşturan ve yaklaşık 80 bin sayfa belgeden oluşan bu derlemeler kayıt cihazlarının olmadığı bir süreçte elle yazılarak bir arşiv haline getirilmiştir. Pertev Naili Boratav'ın toplumsal değişimin kaçınılmazlığı nedeniyle yıllarca anlatılan hikaye, masal ve şiirlerin unutulmaya yüz tutmasını engelleyerek Türk halkbilimine kazandırma çalışmaları Türkiye'deki sözlü kültür malzemesinin oldukça

geniş olduğu ortaya koymuştur. DTCF'de oluşturulan bu arşivle birlikte Pertev Naili Boratav kendisinden sonra gelecek olan halkbilimcilere yol gösterici olmuş ve DTCF'yi hem halk âşıklarının durak yeri hem de halk bilimi çalışmalarının merkezi konumuna getirmiştir.

Anadolu'yu baştanbaşa dolaşarak Türk halkbiliminin temelini ve çatısını kuran Pertev Naili Boratav Türk halk edebiyatı ürünlerinden olan destan, masal, halk hikâyesi ve tekerleme gibi tüm türleri dünya folklor kuram ve yöntemlerini kullanarak incelemiş, halk bilimi içerisinde kataloglama, sınıflama ve ayrımlar yaparak eserlerini bir rehber şeklinde Türk halkbiliminin hizmetine sunmuştur. Bu anlamda Pertev Naili Boratav'ın halkbilimine kazandırdığı diğer bir değer ise kültür üzerine hakiki bilginin nasıl elde edileceğini ifade ederek bu iş için nereden nasıl başlanacağı konusundaki öğretileri olmuştur. Bu noktada Türk halkbilimini bütünsel bir şekilde inceleyen Pertev Naili Boratav yayınladığı eserlerle halkbilimi tekniklerini ve metotlarını incelerken bir halk bilimcinin nasıl olması gerektiğini tasvir etmiş ve böylece kendisinden sonra gelen halkbilimcilere de rehberlik etmiştir. Aslında Boratav öncesinde halk bilimi çalışmaları yapılmaktaydı. Fakat Boratav bu çalışmalara yeni bir bakış açısı kazandırıp yeni yöntem, teknik ve kuramlar getirmiş, onun getirdiği kuramlarla birlikte Türk halkının tarihini incelenerek, çeşitlere ayrılmış, kataloglanmış ve bir arşiv haline getirip Türk halkbiliminin dünya kataloglarında yerini alması sağlanmıştır.

Özellikle Pertev Naili Boratav'ın folklorun tarih, antropoloji ve sosyoloji gibi diğer bilim dallarıyla olan ilişkisini ortaya koyması Türkiye'de Türk halkbilimi ve halk edebiyatının bilimsel bir disiplin çerçevesinde ele alınmaya başlanmasına neden olmuştur. Ancak bu noktada Boratav'ın folklor araştırmacıları için dikkat çektiği konuların başında folklor araştırmalarının olduğu gibi aktarılması gelmektedir. Özellikle Türk halkını aşağılayacak ve küçük düşürecek bazı türkü, destan, şiir ve diğer eserlerin derlenmemesine karşı çıkan Boratav halkın geleneğinde ne varsa onu olduğu gibi yansıtmının önemine vurgu yaparak Türkiye'deki yöntemleri eleştirmiştir. Boratav'a göre bir eser eğer sansürlenirse o eserin bir milletin folkloru olduğu düşünülemezdi. Fakat Boratav'ın folklor üzerine bu düşünceleri Türkiye'de bir bilim haline kavuşan folklorun sansürlenmesinin önüne geçilmesini engelleyememiştir. Örneğin onun *Nasredin Hoca* adlı eser dahi müstehcen ifadelerin yer alması sebebiyle sansüre uğrayarak yasaklanmıştır. Bununla birlikte aydınların bir kısmı eşkıya türkülerinin radyolarda söylenmesine karşı çıkarken bu türkülerin eşkıyaları halk nazarında kahraman gibi gösterilmesi eleştirilmiş, devlet nizamına isyan edenlere karşı sempati duyulabileceği tartışılmaya başlanmıştır.

Pertev Naili Boratav hayatı boyunca Türk halkbilimi üzerine sayısız eser yayınlamıştır. Onun Türk halkbilimine yön veren bu eserlerinden en önemlisi *Köroğlu Destanı'dır (1931)*. Bu eser Pertev Naili Boratav'ın doktora tezi olmakla birlikte hocası Köprülü'yü çok etkilemiş, eser örgüsü, işlevi ve yöntemiyle Türk halkbilimine yeni bir bakış açısı getirerek Türk masal biliminin öncülüğünü yapmıştır. Boratav'ın bir diğer önemli eseri olan ve doçentlik tezi için hazırladığı *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği (1946)* ise halk hikâyelerinin doğuşundan geçirdiği değişime kadar tüm evrelerini saptayan Boratav, bu hikâyelerin oluşumunu, kaynağını ve genel özelliklerini belirlerken diğer yandan hikâyelerin konusunu, üslubunu ve biçimini ele almıştır. Pertev Naili Boratav doktora ve doçentlik tezlerinden sonra halkbilimi adına o sürece kadar yaptığı araştırma, inceleme ve bildirileri içeren *Folklor ve Edebiyat* adlı iki ciltlik bir eser hazırlamıştır. Türkiye'deki folklorun sorunlarını ele aldığı, birçok yazarın yazılarını incelediği bu eserde Türk roman, destan, hikâye, masal, fıkra, türkü ve ağıt gibi halkbiliminin örnekleri tahlil edilmiştir. *Pir Sultan Abdal* ise Boratav'ın 1943 yılında edebiyatımıza kazandırdığı 16.yüzyılda yaşamış bir halk şairi olan ve Osmanlı'da birçok ayaklanmaya destek veren Pir Sultan Abdal'ın menkıbe ve şiirlerinin tespit edildiği bir çalışma olmuştur. Tarihsel dönemler içerisinde halk şiiri geleneğini sınıflandıran ve halk edebiyatının karakteristik örnekleri üzerinde duran *İzahlı Halk Şiiri Antolojisi* eseri ise yine aynı yıl 1943 Boratav'ın Türk halk şairlerinin yetiştikleri kültürel ortamı anlama ve

ozanı tanıma bakımından bugün dahi önemini koruyan bir eser olarak Türk halkbilimi içerisindeki yerini korumuştur. Pertev Naili Boratav'ın *Halk Edebiyatı Dersleri (1943)* adlı çalışması ise; onun DTCF'de çalıştığı süreçte öğrencilerin ders kitabı ihtiyacını karşılamak amacıyla yayınladığı eserdir. Alanında ilk kitap olan bu eser literatürümüzde halk edebiyatı üzerine genel bilgileri içeren eserlerin olmamasından doğan boşluğu doldurmuş, günümüzde dahi üniversitelerde okutulmaya devam etmektedir. Ancak Pertev Naili Boratav Türkiye'de uygun çalışma ortamı bulamayınca halk bilimi hakkında bilimsel bir nitelik taşıyan bu eserin diğer ciltlerini yayınlamamıştır.

Pertev Naili Boratav yurt dışına çıktıktan sonra Prof. Wolfram Eberhard ile birlikte yayınladığı *Typen Turkisher Volkmarchen (Türk Halk Masallarının Tipleri)* adlı eseri ise 1953 yılında Fransızca yayınlanmıştır. Bu eserde Boratav'ın öğrencilerinin Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden derledikleri üç bin masal incelenerek bu masallar 378 tipe ayrılmıştır. Türk Halk masallarının tiplerinin özellikleri belirlenmesi bakımından önem arz eden bu eserle birlikte Türk masal motifleri dünya masal motifleri kataloğundaki yerini almıştır. Boratav'ın uluslararası alanda tanınmasına neden olan *Le Tekerleme* adlı eseri ise 1963 yılında yine Fransızca yayınlanmıştır. Tekerlemeleri sınıflandırılarak bunlar üzerinde tipler yapıldığı bu eserle birlikte tekerleme bir tür olarak Türk halkbilimi içerisindeki yerini almıştır. Pertev Naili Boratav yurt dışında çalışmalarına devam ederken Fransızca yayınladığı eserlerin yanında Türkçe eserler de yayınlamaya devam etmiştir. Yıllar önce hazırlamış olduğu ancak bazı sebeplerle basımını ertelediği Türk masalının yaşadığı değişim ve gelişimin detaylı bir şekilde tahlil edildiği *Az Gittik Uz Gittik* eseri ise 1969 yılında yayınlanmıştır. Yine aynı yıl *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı* eseri Pertev Naili Boratav'ın halk edebiyatına dair halkbilimi, destan, hikâye, masal, fıkra tekerleme ve bilmece gibi halk edebiyatı türlerinin tanımı, çeşitleri, oluşumu ve tarihiyle ilgili bilgilere 100 soruyla cevap verdiği bir başvuru kitabıdır. Bu eserin ardından 1973 yılında yayınladığı *100 Soruda Türk Folkloru* eseri ise folklorun ne olduğu ve onun tarih, toplumbilimi, dilbilimi gibi bilimlerle olan ilişkileri üzerinde durmuştur. Boratav'ın son eseri ise 42 yıllık çalışması sonucu 1996 yılında ortaya çıkan *Nasreddin Hoca*'dır. 1950'li yıllardan beri Boratav'ın bildiri, konferans ve makalelerin analizlerini içeren bu eserde aynı zamanda 15, 16 ve 17. yüzyıldaki el yazmalarını inceleyerek ortaya çıkardığı 594 Nasreddin Hoca fıkrası bulunmaktadır. Eserin önemi ise yüzyıllardır süregelen Nasreddin Hoca fıkralarının ortaya çıkarılmasından ziyade bu fıkraların oluşumunu, kaynağını, yayılma ve değişim süreçlerini inceleyerek yaptığı tahlillerden ileri gelmektedir.

Pertev Naili Boratav yaşamına bunlar gibi tam 18 kitap ve 150 den fazla makale sığdırmıştır. Ancak Boratav, halkbilimle ilgili çalışmalarla yetinmemiş henüz 1939 yılında Van Gennep'ten çevirdiği *Folklor* adlı çalışmayla birlikte Eflatun'un *Euthyphron (1942)*, *Küçük Hippias (1942)*, Georg Büchner'in *Danton'un Ölümü (1944)*, Henrich Heine'in Seyahat Tabloları ve UNESCO tarafından yayınlanan, Louis Bazin'le birlikte ünlü Türkmen şair Mahdumkulu'nun şiirlerini ve Kırgız Destanı *Er Töştüş*'ü de Fransızcaya çevirmiştir. Bu anlamda çevirmen kimliğiyle de öne çıkan Boratav iyi Fransızcasının yanında Arapça, Macarca, Almanca, Rusça, Türk lehçeleri ve Ermeni harfleriyle yazılmış kaynakları da kullanabilmesi onun bilim adamı kimliğinin en önemli göstergelerinden biri olmuştur. Pertev Naili Boratav'ın özellikle halk bilimi alanındaki çalışmaları ve başarıları ise ona dünya çapında ün ve sayısız ödül kazandırmıştır. Boratav'ın ömrü boyunca aldığı ödüllerin başında 1972 yılında Fransa'nın en büyük bilim araştırma madalyası olan Fransız Bilimsel Araştırma Merkezinin madalyası olmuş ve onun adına 33 bilim adamının yazısını içeren saygı kitabı yayımlanmıştır. Bunu takip eden süreç boyunca da 1993 yılında Kültür Bakanlığının Türk Folkloruna Üstün Hizmet ödülü, Sedat Simavi ödülü ve yine aynı yıl içerisinde Truva Folklor Araştırmaları Derneği ödülüne laik görülmüştür.

Pertev Naili Boratav folklor alanındaki çalışmalarının yanı sıra yayıncılık alanında da çalışmalar yürütmüş, çeşitli dergilerde bilimsel yayınlarını sürdürmüştür. Bu anlamda Boratav; Behice Boran, Muzaffer Şerif Başoğlu, Adnan

Cemgil, Mediha ve Niyazi Berkes, Niyazi Ağırnaslı ve Muvaffak Şeref gibi dönemin aydınlarıyla *Yurt ve Dünya* dergisini kurmuştur. Fakat Türk düşünce hayatına toplumcu edebiyat anlayışını getiren *Yurt ve Dünya* çevresinin 1940'lı yıllara damga vuran faşizm rüzgârına karşı anti-faşist bir tavır sergilemesi dergi çevresinin kısa süre içerisinde dikkatleri üzerine toplamasına neden olmuştur. Bu noktada milliyetçi çevrenin önemli bir figürü olan Nihal Atsız 1944 yılının Mart ve Nisan aylarında Başbakan Şükrü Saraçoğlu'na hitaben bir mektup yayınlamış, bu mektubunda Maarif Vekili Hasan Ali Yücel'i Boratav'ın da adının geçtiği bir grup solcuyu himaye etmekle suçlamıştır. Bu süreç sonunda ise 1944 yılında tarihe "Türkçülük Olayları" adıyla geçen ırkçı-turancı grupların yargılama süreçleri başlamıştır. Bununla birlikte ırkçı-turancı çevrelerle sol-sosyalist çevreler arasındaki kutuplaşmanın şiddetinin artmasını engellemek için iki taraftan da bazı yayınların kapatılmasına karar verilmiş ve *Yurt ve Dünya* dergisi kapatılmıştır.

Ancak bu kapatma cezası öncesi Yücel'in Boratav ve arkadaşlarını makamına davet ederek ırkçı-turancı grupların tepkileri nedeniyle parlamentodan baskı geldiğini bildirmesi ve derginin yayın hayatına ara vermesini rica etmesiyle derginin yayın hayatı kapanmadan önce son bulmuştur. Pertev Naili Boratav ve arkadaşlarının komünistlikle suçlanma süreçleri her ne kadar *Yurt ve Dünya* dergisinin kapatılmasına neden olsa da hocalar üzerindeki baskı devam etmiştir.

Pertev Naili Boratav ve arkadaşları *Yurt ve Dünya* dergisi sonrası *Görüşler* adı altında bir dergi daha çıkarmış, ancak bu derginin de ömrü çok uzun sürmemiştir. Ankara DTCF'de görev yapan hocaların bu dergiye yazı vaat etmeleri ve derginin ilk sayısında birkaçının yazı yayınlamaları, haklarında dava açılmasına neden olmuştur. Davanın savcısı dergiyi "politik eğilimi açıkça belli olan" şeklinde tanımlarken, Boratav ve diğer öğretim üyelerinin "açıkladıkları siyasi hüviyetleriyle öğretim üyesi olarak fakültede kalmamaları gerektiğine" iddianamesinde yer vermiştir. Basın ve TBMM'de de davanın yankıları sürmüştü, milletvekilleri üniversitedeki folklor kürsüsünün "eşkiya türkülerini öğretmek için kurulmadığı" gerekçesiyle kaldırılması gerektiğini tartışmaya başlamıştır. Türkiye'nin bu süreçte İkinci Dünya Savaşı koşullarına paralel gelişen dış siyaseti ülkedeki iç siyasete sirayet ederken ideolojik ayrışmalar birçok kurumu olduğu gibi üniversiteleri de etkilemiştir. Bu tartışmalar üzerine Pertev Naili Boratav'ın üniversitedeki kürsüsünün fonları dava başlamadan kesilmiş, davanın sonucu beklenmeden idari bir yaptırım uygulanmıştır. Kürsünün ödeneği bütçeden kaldırılınca da Boratav'ın 1948'de üniversitedeki görevi sona ermiştir. Pertev Naili Boratav ise "kadrom kaldırılınca görevim de son buldu, mahkemede de aklanmıştım, ne yazık ki en verimli dönemimde işsiz kalmıştım" diyerek bu duruma karşı sitemini dile getirmiştir.

Görüşler dergisindeki yazılarından dolayı Milli Eğitim Bakanlığı emrine alınması sonrası Pertev Naili Boratav [Danıştay](#)'a başvurmuş ve [Danıştay](#), Boratav'ın okul içinde siyaset yapmadığı, ayrıca bunun kararını verecek olan kişinin enstitü direktörü olacağına karar vermiştir. Bunun üzerine enstitü direktörünün Boratav'ın okul içinde siyaset yaptığına dair herhangi bir beyanının bulunmadığı gerekçesiyle karar [Danıştay](#) tarafından bozulmuştur. Pertev Naili Boratav'a yöneltilen suçlamalardaki tanıkların ifadeleri ise onun Ziya Gökalp'in yazısının milliyetçilikle ilgili kısımlarının altını çizmesi, derslerde Namık Kemal'in değil de solcu olarak gösterilen Hüseyin Rahmi'nin yazılarının incelendiğini belirtmesi ve *Köroğlu Destanı'nın* kahramanı olan Köroğlu'nu devlete karşı gelen halk kahramanı olarak bahsetmesi gibi iddialardır. Pertev Naili Boratav ise kendisini anti-milliyetçilikle suçlayanlara karşı "Türk milletini medeni milletlerin ön safına çıkarmayı memleket davalarının en büyüğü sayıyoruz; bu davaları içine alan ideoloji olarak da ırkçılık, Turancılık, [Anadoluculuk](#) gibi şovenlikten uzak, gerçek bir milliyetçiliği ve halkçılığı benimsiyoruz" şeklinde yanıt vermiştir. Bu anlamda çalışmalarını Cumhuriyetin en önemli ilkelerinden biri olan milliyetçilik düşüncesini kökleştirmek amacıyla yürüten Pertev Naili Boratav folkloru açıklarken onun soyut kavramlarla açıklanan milliyetçiliğin de ötesinde somut birikimiyle de ilgilenen bir bilim dalı olduğunu ifade ederek milliyetçilikten arındırılmamış folklorun önemine

dikkat çekmiştir. Pertev Naili Boratav hakkında açılan davalar ve yaşadığı baskılar üzerine Türkiye’de çalışma fırsatı kalmayınca Amerika ve Paris’teki üniversitelerinden gelen teklifleri değerlendirmiştir. Ancak siyasi otorite onu yurt dışında da takip etmeye devam etmiştir. Bu anlamda dönemin Washington Büyük Elçisi olan Feridun Cemal Erkin Boratav’ın Fransa’dan Amerika’ya gelmek için vize başvurusunda bulunduğunu Dışişleri Bakanlığına bildirmiştir. Ancak burada dikkat çeken Erkin’in Boratav’a vize verilmesinin engellenmesini talep etmesi olmuştur.

Türkiye’den ayrıldıktan sonra 1952-1972 yılları arasında Centre National de Recherche Scientifique’de yani Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezinde uzman olarak çalışan Pertev Naili Boratav 1976 yılına kadar da Ecole Pratique des Hautes Etudes’de Türk halk edebiyatı profesörü olarak görev yapmış, üniversitede aynı zamanda Osmanlı arşiv belgeleri üzerine de birçok seminer düzenlemiştir. Bununla birlikte Alman Bilimler Akademisi tarafından *Türkoloji Temel Kitabı*’nın hazırlanmasında da görev alan Pertev Naili Boratav, Türk folklorunun dünyadaki temsilcisi olmuştur. Bu noktada Pertev Naili Boratav yaşamı boyunca karşılaştığı birçok olumsuzluğa karşı Türk halk kültürü üzerine yaptığı çalışmalarına hiç ara vermeden devam etmiştir. Onun Türk halk edebiyatı alanındaki halk hikâyeleri, şiir, masal ve tekerleme türlerindeki çalışmaları günümüzde dahi halk kültürüne ait çalışma yapanlar için bir rehber olarak görülmektedir. Onun bu çalışmalarının yanında Türk halk kültürüne ait arşiv oluşturup kendisinden sonra gelecek olan halkbilimcilere folklor malzemesinin nasıl derleneceği ve yöntemi hakkında bilgiler vermesi, Türk halkbilimi için büyük bir adım olmuştur. Pertev Naili Boratav’ın bu arşiv çalışmaları ise ülkemizde çok zengin olan sözlü kültür malzemelerinin ilk defa bilimsel bir metotla arşivlenmesini sağlamıştır. Bu anlamda Pertev Naili Boratav halk edebiyatının evrensel konularını araştıran, sözlü gelenekten gelen halkbilimini evrensel bilim çerçevesinde ele alarak inceleyen ilk bilim adamımız olmuştur. Ülkemizde bugün halkbilimi bir bilim dalı olarak akademik niteliğine kavuşmuşsa, bunda hiç tartışmasız Pertev Naili Boratav’ın eşsiz katkılarının payı büyüktür. Bize geçmişimizi, geleneklerimizi ve davranışlarımızın kökenini armağan eden Boratav; aynı zamanda bir bilim olarak halkbiliminin inceleme metotlarından değerlendirmelerine kadar her şeyiyle bize sunmuştur. Bu anlamda dağınık ve henüz metotsuz bir bilme yön vermiş, bir ekol oluşturmuştur.

Pertev Naili Boratav’ın Türk edebiyatı ve folkloru üzerine yaptığı çalışmalar her kültürün kaynağında halk kültürünün izlerinin olduğunu kanıtlamaya yönelik bilimsel temeller üzerine oturtulmuş çalışmalardır. Toplumu ilgilendiren her alanla ilişki içerisinde olan folklor ile birlikte milletler milli benliklerinin farkına varır, korur ve geliştirmeye çalışırlar ve böylece insanlar arasında milli bir bilinç oluşturularak ulusal birlik sağlanmış olur. Boratav ile birlikte kültür emperyalizmine karşı bir panzehir olan halkbilimi Türkiye’nin öz değerlerini sonraki nesillere aktarmayı başarabilmiştir. Bu anlamda Pertev Naili Boratav bilimsel çalışmaları ve geniş arşiviyle kültür haznemizi korumayı başarmış, ardında sayısız eser bırakarak 16 Mart 1998 tarihinde Fransa’da hayata veda etmiştir.

Erkan AYDINLI

KAYNAKÇA

Arşivler

Dışişleri Bakanlığı Türk Diplomatik Arşivi, ABD 502/ 22264-98416-1.

Resmî Yayınlar:

TBMM Tutanak Dergisi, Dönem:1 Cilt: 1, Toplantı 1, 11. Birleşim, 17.11.1961.

TBMM Tutanak Dergisi, Dönem: 8, Cilt: 12, Toplantı: 2, 82. Birleşim, 05.07.1948.

Sürelî Yayınlar:

Cumhuriyet Kitap, Sayı:735, 18 Mart 2004.

Cumhuriyet Kitap, Sayı:338, 8 Ağustos 1996.

Milliyet, 25 mart 1998.

Varlık Dergisi, Mart 1990, Sayı: 990.

Yurt ve Dünya, Cilt:1, Sayı:1, Ocak 1941

Yurt ve Dünya, Cilt: 2, Sayı: 10, Ekim 1941.

Araştırma Eserler:

ALÇIÖĞLU, Esin, **Pertev Naili Boratav Sözlüğü**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2012.

BAŞGÖZ, İlhan, "Pertev Naili Boratav'ın Türk ve Dünya Folklor Araştırmalarındaki Yeri", **Pertev Naili Boratav'a Armağan**, Haz: Metin Turan, Ankara 1998, s.17-32.

BORATAV, Pertev Naili, **Folklor ve Edebiyat**, Adam Yayıncılık, İstanbul 1982

BORATAV, Pertev Naili, **Halk Edebiyatı Dersleri**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2011.

BORATAV, Pertev Naili, **Köroğlu Destanı**, Adam Yayınları, İstanbul 1984.

BORATAV, Pertev Naili, **Nasreddin Hoca**, Kırmızı Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, 2007.

BORATAV, Pertev Naili, **Türk Halk Edebiyatı**, Gerçek Yayınları, İstanbul 1998.

BORATAV, Pertev Naili, **Tekerleme**, Türk Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2000.

BORATAV, Pertev Naili, **100 Soruda Türk Folkloru**, C.1, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1969.

ÇETİK, Mete, **Üniversitede Cadı Kazanı, 1948 DTCF Tasfiyesi ve Boratav'ın Müdafaası**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1998.

ÇETİK, Mete, **Pertev Naili Boratav: Bir Akademisyen ve Düşünce Adamı**, İletişim Yayınları 2019, İstanbul.

ÇETİK, Mete, "Pertev Naili Boratav'ın Gençlik Döneminin Bazı Özellikleri", **Pertev Naili Boratav'a Armağan**, Haz: Metin Turan, Ankara 1998, s.33-48.

KAYALI, Kurtuluş, "Sosyal Bilim Alanındaki Düşünce Zaafları- Pertev Naili Boratav'ın Yazdıklarını Folklorik Malzeme Haline Getirirken", **Pertev Naili Boratav'a Armağan**, Haz: Metin Turan, Ankara 1998, s.49-57.

TURAN, Metin, **Pertev Naili Boratav'a Armağan**, Kültür Bakanlığı, Ankara 1998.

29/03/2025 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/pertev-naili-boratav-1907-1998/?pdf=7097> adresinden eriřilmiřtir